

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

MEMORIA EXPLICATIVA

DEL

PRESSUPOST ORDINARI DE LA CORPORACIÓ PERA L'ANY 1909

REDACTADA PER

D. Santiago Gubern

Diputat President de la Comissió d'Hisenda

- Se publica per acort unànim de la Diputació -

BARCELONA

IMPREMTA DE LA CASA PROVINCIAL DE CARITAT

CARRER DE MONTALEGRE, NÚM. 5

1909

MEMORIA EXPLICATIVA
DEL PRESSUPOST ORDINARI DE LA DIPUTACIÓ
PERA L'ANY 1909

MEMORIA EXPLICATIVA

DEL TRATADO DE COMERCIO DE LA ESPAÑA

DE 1801

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

MEMORIA EXPLICATIVA

DEL

PRESSUPOST ORDINARI DE LA CORPORACIÓ PERA L'ANY 1909

REDACTADA PER

D. Santiago Gubern

Diputat President de la Comissió d'Hizenda

R. 7.883

- Se publica per acort unànim de la Diputació -

BARCELONA

IMPREMPTA DE LA CASA PROVINCIAL DE CARITAT

CARRER DE MONTALEGRE, NÚM. 5

1909

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

MEMORIA EXPLICATIVA

PRESENCIA ORDINARI DE LA CORPORACIÓ PERA L'ANY 1909

D. Santiago Gubern

La confecció del Pressupost

L'any passat y aquest any

Senyors Diputats:

L'ANY passat, la Comissió d'Hizenda, composta en sa major part d'elements nous en aquesta casa, se trovà entrebancada pera portar a terme, ab tota consciencia, l'obra capdal de la mateixa: la confecció del Pressupost ordinari d'aquesta Corporació. El seu desconeixement dels mecanismes econòmichs provincials; la tardança ab que les diferentes Comissions li passaren els pressupostos parcials; la falta de preparació o entrenament; la premura del temps, en fi, l'obligaren a entregarse, sense cap iniciativa propia, a les Seccions d'Hizenda y Comptaduría, compostes de personal apte, actiu y cumplidor.

Aquella experiencia, emperò, ha degut allixonarnos. Y encara que'l passat Pressupost mereixés, benèvolament, l'elogi y l'aprovació de tots vosaltres, que'l calificareu, per boca del nostre digne President, en termes d'extremada galanteria, no hauriem pas complert, certament, ab els devers del càrrech que'ns confiareu, si enguany no haguessim evitat, posanthi a contribució totes les nostres forces, que'l Pressupost de 1909 fos, més qu'una combinació de xifres hàbilment colocades pel personal tècnich,—en compliment del precepte legal que'ns mana presentar equilibrats, saldats, els gastos y els ingressos,—una encadenació llògica de factors numèrichs, previament desentranyats y coneguts de la Comissió d'Hizenda y, en últim terme, del Còs provincial, al qual dèu aquèlla totes les explicacions necessaries pera fixar diàfanament, sense vaguetats ni desfiguracions, el nostre estat econòmich efectiu, al qual devèm subjectar les nostres iniciatives, y del qual depèn, en definitiva, l'obra administrativa y social que a la Diputació està encomenada.

Precisament, el compliment del nostre deure venía, aquest any, estimulat, d'un modo apremiant, per una série de circumstancies que no podien menys de cridarnos l'atenció.

Era la primera y més important, la disminució extraordinaria dels ingressos, a virtut de la menor quota contributiva a satisfer per l'Ajuntament de Barcelona, ab arreglo a la Lley de 3 d'agost de 1907 sobre desgravació dels vins: rebaixa contributiva que representava, pera la Diputació, una merma de Ptes. 281,456'93. Eren les altres, l'aument considerable dels gastos que'ns

venien demunt pera portar a terme una grossa obra de cultura; la confecció, per això y altres atencions, durant l'any passat, de dos Pressupostos extraordinaris, que pugen a la suma de Ptes. 2.051,244, y'ls avisos que, més o menys carinyosament, ens havia dirigit la premsa barcelonina de tots els matiços, respecte a la nostra situació financiera, en relació ab els rumbos darrerament empresos: avisos que—cal consignarho—havién trovat ressò en aquesta casa, com saben pròu bé els Srs. Diputats.

Per tot això, al terme de molta feyna feta, hem volgut y pogut confeccionar un Pressupost qu'es fill llegítim de la Comissió d'Hizenda, després d'un examen conciençut de totes ses partides.

Avuy vením a informarvos, ab tota la certesa possible, del estat econòmic de la Diputació; avuy la Comissió que m'honro presidint, vos ofereix una obra que, bona o dolenta—això ho dirèu vosaltres—és fruyt d'un estudi y conseqüència d'un criteri que aquell estudi li ha imposat. Y clar està que, si l'esmentat criteri és restrictiu, d'economía, de pausa y reflexió en la vía seguida durant l'any darrer, és perque'ls números ens diuen que la nostra Hizenda, sense oferir cap perill immediat que pugua desprestigiarla, se trova en un estat descendent, que, de continuar, posaria en entredit el crèdit de que, molt justificadament, disfruta la Diputació provincial de Barcelona. Y això tením tots el dever d'evitarho.

Passèm ara, després d'aquest breu exordi, al estudi del Pressupost ordinarí de 1909, començant pels Ingressos, seguint després ab els Gastos, y deixant per darrer terme les consideracions d'orde financier qu'abonen aquell criteri restrictiu, d'economía, que inicièm, segons vosaltres mateixos, *de visu*, anirèu comprobant.

INGRESSOS

COM s'ha indicat, els ingressos de la Diputació, representats, en sa major y més sanejada part, per l'import del contingent provincial, se trobaven enguany fortament amenaçats. La esmentada Lley de desgravació dels vins, de 3 d'agost de 1907, portava, com a conseqüència, una rebaixa en el cupu provincial, corresponent al Ajuntament de Barcelona, de Ptes. 281,456'93. Això, com és natural, alarmà seriament a la Comptaduría, a la Comissió

d'Hizenda y al nostre il·lustrat President, fundament interessat, per l'amor que sent vers totes les manifestacions de la vida catalana y per les responsabilitats del càrrech que ocupa, en la bona marxa de la Corporació, quina suprema direcció ve exercint.

Desde'l primer moment, se va comprendre l'extrema gravetat de tal rebaixa, y ensemps la poca justícia de la mateixa. Els Ajuntaments afectats per la desgravació dels vins (Barcelona tan sòls, en la nostra província), al consumarse aquèlla, reberen una sèrie de compensacions equivalents: ¿cóm, donchs, fer compatible'l privilegi de la rebaixa del cupu provincial a favor de Barcelona, agraciada ab compensacions, ab els principis d'equitat, que reclamen una absoluta igualtat en les fonts determinatives del Repartiment? ¿cóm disminuir la quota de prestació provincial a càrrech del nostre Ajuntament, compensat, per rahó de la desgravació, ab altres tributacions, y mantenir el mateix contingent a n'els demés Municipis, sense establir una desigualtat irriant?

Aqueixes consideracions les feu avinentes el nostre President al del Consell de Ministres, y, fruyt d'això, fou la R. O. del Ministeri de la Governació, que porta la data de 8 de setembre darrer, declarant: «que, pera'ls efectes del contingent provincial a repartir en 1909, tractantse de poblacions compreses en la Lley de 3 d'agost de 1907, s'apliqui'l criteri de considerar subsistentes les xifres del cupu de consums vigent quan fou publicada, sobre quines bases, y les que, ademés, estableix la Lley provincial, tindrà que girarse'l repartiment». — Aixís quedà conjurada, satisfactoriament pera nosaltres, aquella terrible amenaça que posava en perill de naufragi l'Hizenda provincial de Barcelona, a menys d'augmentarse'l tradicional tipu de Repartiment, en perjudici dels pobles, y de subjectarnos a les trabes que'ls RR. DD. de 3 de maig de 1892 y 13 de maig de 1899 imposen a les Corporacions que tractin d'alterar les quotes del contingent provincial.

Malgrat això, és precís declarar que'ls ingressos del nostre Pressupost han minvat sensiblement aquest any. La disminució de les quotes contributives satisfetes al Tresor pels diferents Municipis de la província, lo mateix per urbana y rústica, que per industrial, junt ab la rebaixa de cinch centèssimes de la dècima adicional sobre la contribució urbana, segons lo ordenat en l'article 8e de la Lley de Pressupostos del Estat, de 31 d'octubre del any prop passat, ens dona una baixa, en nostres ingressos, de Ptes. 115,041'76. Y aquesta efectiva baixa de vintitres mil y pico de duros, no té, en nostres fonts d'alimentació, compensació de cap mena. Es una merma que, dintre les bones regles d'administració y comptabilitat, reclama una disminució equivalenta en els gastos que s'anomenen voluntaris, per no ésser conseqüència ineludible de les estíctes obligacions que, per manament de la lley, té a son càrrech la Diputació provincial.

Aquesta és gayrebé la única partida que mereix un comentari—ben poch

falaguer per cert—del nou Pressupost de Gastos. Les demés variacions qu'en ell observarèu no tenen importància.

L'augment de Ptes. 79,785, ab que apareix el Pressupost de la Casa provincial de Caritat (capítol VI), vé saldat en els «Gastos» per una xifra igual; y la disminució de Ptes. 3,040, per Emprèstits concertats (capítol IX), ve també equilibrada en els «Gastos» per una disminució matemàticament exacta; essent solzament d'advertir que l'aminorament del nombre d'Obligacions (52 menys qu'en la emissió de l'any darrer), que figuren en l'actual Pressupost, prové de la resultància del presentat pel Sr. Enginyer, per Camins concertats, a qual Pressupost dèu subjectarse l'emissió; y que'l tipu fixat pera la mateixa (97 per 100, en lloch de 95 per 100, que fou el de la darrera), es fruyt de les lliçons de l'experiència, que'ns demostra que'l promitj del prèu alcançat en la passada emissió, fou de 99 per 100.

Total: una rebaixa efectiva, en els Ingressos, de Ptes. 115,041'96. Això és lo que, llealment, sense volguer forjar pessimismes, tením qu'oferir a la vostra consideració.

No volèm entrar, pera que no se'ns acusi de massa rezelosos, en la qualificació dels demés ingressos pressupostats. Sòls consignarèm—sense cap comentari—que la partida de Ptes. 20,503'86, que figura en el capítol X, per expropiació d'un magatzèm del Port, fa ja anys que s'arrossega pel Pressupost ordinari, sense que, fins avuy, s'hagi feta efectiva; y que lo mateix pot dirse de les dèu mil y pico de pessetes a cobrar de la Diputació de Tarragona, per estancies d'alienats pobres; de las Ptes. 150,000, per igual concepte, a càrrech d'altres Diputacions d'Espanya, y fins de les Ptes. 100,000 que'ns adeu-ta'l Canal de Berça, ab garantíes que's consideren sòlides.

Lo qual, en prosa clara, vol dir que, ab tot y ésser cobrables aquells crèdits, no és lo més probable que ingressin en la Caixa provincial, durant l'exercici de 1909, si la Diputació no té la fortuna, ab mides especials que puga pendre, de conseguir la llur efectivitat. Y en aqueix cas, és dir, si'l cobro immediat no's conseguís, resultaria que, realment, el nostre Pressupost d'Ingressos, ascendint a Ptes. 6.381,164'10, quedaria rebaixat a pessetes 6.100,454'66. O siguin, Ptes. 280,709'44 menys de les pressupostades y calculades pera atendre als diferents y importants serveys que a seguit estudiarem.

Abans, emperò, d'entrar en l'estudi dels «Gastos», sigans permès cridar l'atenció del Cos provincial,—ab més fonament que l'any passat, que parlavem per impressió intuitiva,—respecte al escàs rendiment (Ptes. 312'50) que a la Diputació produeix el pàs dels tranvies per les carreteres proviñcials.

¿A què és degut això? A varies causes. Una d'elles, sens dubte la més important, és la vigència, en aquest ram, d'un Reglament antiquat—el de 29 de juliol de 1876—que fixa com a *cànon anyal*, per l'establiment de tranvies

en les carreteres provincials, la irrisoria soma de 25 cèntims de pesseta per cada metre linial de carretera ocupat. Com se vèu, això resulta una pobresa, comprensible en els temps que'l Reglament se va fer, emperò insostenible en els actuals, en que Barcelona s'és convertida en una gran urb, en una de les primeres ciutats del Mediterrà. Y bona prova n'és de lo dit, el cànon o'ls cànons que'l nostre Ajuntament percebeix dels tranvies; mentres la Província cobra un cànon anyal de 25 cèntims per metre linial, el Municipi imposa cànons que oscilen entre 0'50 y 1 pesseta.

Lo ranci y arcàich del esmentat Reglament fa, també, que la Diputació no tregui d'aqueix arbitri els deguts rendiments. Quan, en 1876, se va redactar aquèll, no pensaren els seus autors més qu'en la ocupació de la carretera pels rails conductors, a través de la mateixa; y no varen fixar cànon pera les demás obres que originen l'establiment dels tranvies, com són: els desvíos y estacions de parada, y avuy els pàls, cables aeris y subterranis, etc., etc.

L'altra causa de qu'en el Pressupost figuri una tan petita partida, per arbitri especial de tranvies, es la següent: la Companyia Nacional ocupa 760 metres de la carretera de Cornellà a Fogàs, y 1,480 metres de la carretera de Gracia a Manresa, y no paga ni un cèntim al Erari provincial.

Amparantse en que la concessió li fou feta directament per l'Estat, y en que'l recurs contenciós administratiu, interposat en son dia contra aquèlla per la Diputació, fou renunciat en mèrits d'un arranjament ab la Companyia (en el que per res se parlà del cànon) s'ha cregut exempta de tot pagament, al qual, per altra part, no ha sigut apremiada.

Davant d'aqueixos antecedents, crèu la Comissió d'Hizenda que no està en terreny ferm la Companyia. El fet de que la concessió li otorgués l'Estat no la excusa de pagar cànon; porque, qualsevulga que fossin els seus termes, es evident que no podien mermar les facultats que'ls articles 117 de la Lley provincial y 38 de la d'Obres públiques concedeixen a les Diputacions pera imposar arbitris d'aquella mèn. Y en quant al conveni fet entre la Diputació y la Companyia, no's parla en ell pera res del cànon, y creyèm, per lo tant, que no pot may interpretarse tal silenci en el sentit de constituir una renuncia expressa al cobro d'un impost, que la Diputació tenia y té establert, ab caràcter de generalitat, al ampar de la lley. El criteri que deixèm exposat té un corroborant en la Sentencia del Tribunal Contenciós administratiu, de 21 de mars de 1901.

Sots aquests fonaments, la Comissió d'Hizenda s'adreça respetuosament a la de Foment pera qu'estudii aquest assumpte y vegi si és procedent ara—aprofitant que la Companyia Nacional acaba de presentar una instancia demanant autorisació pera ajuntar diferents desvíos del Passeig de la Diputació,—tractar de fer efectiu el pagament dels atrassos de dita Companyia pel cànon anyal establert per trànzit dels tranvies a través de les carreteres provincials. Y sempre dedicar sa preuada activitat a la confecció d'un nou Reglament que substitueixi al de 1876 y sanegi l'impost especial que'ns ocupa,

fixant un tipu adequat a l'importancia de Barcelona, y ampliantlo a totes aquelles obres accessories o complementaries que porta ab sí la moderna tracció eléctrica.

GASTOS

EN el capítol I, «Administració provincial», article I «Gastos de la Diputació», no hi hà, en el projecte de Pressupost acompanyat, cap modificació substancial que reclami la vostra atenció. Hi apareixen petites modificacions, filles del estat actual de la «plantilla de personal» y del abonament al mateix dels augment graduals de sou que li corresponen, de conformitat ab lo previst pel Reglament interior de la Diputació.

En l'article III del mateix capítol, «Comissions especials», s'hi nota un augment de Ptes. 6,000, que prové de la divisió establerta, per disposició legal, entre'l Consell d'Agricultura y Remaderia y'l d'Industria y Comerç, que abans formaven un sol organisme, ab la consignació total de Ptes. 7,000.

Al separarse abdós Consells, degueren formular, cada hu de per sí, els respectius pressupostos, els quals, per la època en que la divisió's decretà, no pogueren inclòures en l'ordinari de la Diputació, de 1907. Aquest any han tingut també que formular, dintre de temps hàbil, l'estat de les seves consignacions a nostre càrrech, elevantse el Pressupost del Consell d'Agricultura a Ptes. 8,490 (2,080 més que l'any anterior) y'l d'Industria y Comerç, a pessetes 8,500, ó siguin 5,000 Ptes. més que en el passat exercici. La Comissió de Foment, seguint els tràmits de consuetut, aprovà ab rebaixa abdós Pressupostos, informant a la d'Hizenda qu'estimava just deixar el primer en pessetes 6,410, y el segón (Consell d'Industria y Comerç) en Ptes. 5,500. En una paraula: els mantingué tal y com estaven en el Pressupost extraordinari darrer.

La Comissió d'Hizenda, respectant, com se mereix, la il·lustrada opinió de la de Foment, ha acceptat la xifra de Ptes. 6,410, ficsada pera'ls gastos del Consell d'Agricultura, y ha senyalat la mateixa quantitat pera'l d'Industria y Comerç. Y això no sòls per rahó d'equitat; no sòls perque són iguals la gerarquia, les funcions y necessitats de l'un y de l'altre, dintre de la esfera de ses respectives atribucions, sinó perque ha entés que, fentho aixís, seguía'l criteri, marcat per la Comissió de Foment, de mantenir els fonaments de les consignacions que dits Consells oferiren en sos pressupostos passats. Perque n'hi hà prou tenir en compte que'l Pressupost de Ptes. 5,500, formulat l'any anterior pel Consell d'Industria y Comerç, ho fou en una època en que havien transcorregut dos mesos del exercici anyal, pera compendre qu'era'l seu un Pressupost per sòls deu mesos; y en aquest sentit, s'imposa, com de justícia, trac-

tantse ara d'un Pressupost pera tot un any, afegir a n'aquell els dos dotzaus corresponents a dos mesos: els dos mesos que, per haver ja corregut quan vingué a la vida el repetit Consell, no's tingueren en compte en l'exercici de 1907. Aquestos dos dotzaus equivalen, ab una diferencia insignificant, a les 900 pessetes que, de més, s'assignaven al Consell d'Agricultura.

En realitat, donchs, la Comissió d'Hizenda, al igualar les consignacions dels dos Consells nomenats, no ha operat cap augment sensible en la substancia del Pressupost anterior dels mateixos: ha realisat tan sòls un acte d'equitat, deixantlos, en xifres rodones, a 6,500 pessetes cada un, en atenció, especialment, a les necessitats que, pera compra de material, deuen sentir al present els dos Consells, car al repartirse el que tenien quan formaven un sol cos, forçosament hauràn quedat mal dotats l'un y l'altre.

Del article IV, «Servey facultatiu», del propi capítol I, podèm dir lo mateix que dels articles I y II, estudiats fa poch. Les oficines de Construccions civils y d'Obres públiques provincials tenen el seu personal reglamentari, la seva «plantilla», que sofreix les alteracions qu'imposen ara les baixes dels qui desapareixen, ara les altes que imperioses exigencies del servey reclamen; una y altra oficina tenen atencions ineludibles per «material» y'ls empleats d'abdues disfruten també del augment gradual de sou reglamentari. D'aquí neixen oscilacions en el Pressupost, que repressenten, en el de 1909, un augment de Ptes. 14,031'16, prou explicable si's recorden les obres extraordinaries que venen realisantse d'un quant temps ençà en edificis provincials.

En el capítol II, «Serveys generals» que's compona de cinch articles, no hi hà la més petita modificació ab relació al Pressupost vigent. La soma total de Ptes. 115,000, que figuren en el de 1908, apareix també en el qu'enguany presentèm a la vostra aprovació.

En el capítol III, destinat a «Obres obligatories» de conservació y reparació de carreteres provincials, el Sr. Enginyer Quefe hi ha consignat un augment de Ptes. 65,500, qu'exigeix, per un cantó, la rectificació y millora de la carretera de l'Atmetlla al Coll de la Manya, la del Ramal a Montserrat y la reparació de la carretera d'Esparraguera a Manresa; y per altra, l'augment de personal en el servey de conservació de noves vies, y l'assaig del cilindre a vapor, qu'es empleyat, com sabèu, en la majoria de païssos, pera'l bon manteniment dels camins. Tractantse d'obres obligatories pera la Diputació, y de les que més afavoreixen la pública riquesa, creyèm que conceputarèu justificat l'esmentat augment, que bé podèm calificar de necessari.

En el capítol IV, subsegüent (articles I, II y III), no hi figura cap variant de concepte que sigui remarcable. En el I, hi hà la petita rebaixa de pessetes 104 en l'import total de les pòlices corresponents als títols de la pròxima emissió del Emprèstit, que correspòn, exactament, al menor nombre de títols

que s'emeten enguany ab relació al any passat; y després, la supressió de la partida de Ptes. 15,000, pel dany que pogués ocasionar la venda de làmines del Deute Municipal, donchs no'n tenim ja cap en el nostre poder. Total: Ptes. 15,104, de menys en les consignacions de gastos.

L'article II, «Pensions», ofereix un augment efectiu de Ptes. 7,500, que, per acort de la Diputació, s'han d'entregar de més al Montepíu de les Esquadres, per la plus-consignació senyalada als pensionistes: augment que, en relació ab la totalitat del capítol, queda reduït á Ptes. 6,972, per haverse extingit, per mort, la pensió de Ptes. 528 que cobrava D.ª Isabel Sala.

En l'article III, «Emprèstits», hi apareix l'augment que correspòn al pagament d'interessos de les 2,166 Obligacions que s'han d'emetre, per durant un any, en lloch de calcularse per durant un semestre, com degué ferse en el passat exercici. Això produeix, naturalment, una alça en els gastos, de pessetes 23,782'50.

Passèm ara a la «Instrucció pública» (capítol V): una de les atencions fonamentals de la Diputació, a la qual s'assignen importants somes, y que, no obstant, resulta deficient per falta d'una bona organització: organització que, si existís, podria minvar, en gran part, els gastos extraordinaris de la cultura superior, sota quin pès progressiu arribaria a quedar fonament malparat l'Erari provincial.

Veyèm les reformes que s'han introduït en aquest capítol, y les observacions que son estudi ha suggerit a la Comissió d'Hizenda.

En els articles I, II, III y IV de dit capítol, que porta per epígraf «Junta provincial d'Instrucció Pública», destinat tot ell al pagament de personal, gastos de material, d'inspecció d'Escoles, etc., no hi hà modificacions. Aquestes comencen en l'article V, dedicat a les Academies y Escoles especials, que mereixen el concepte de provincials.

Entre elles, hi trovèm, a primer terme, l'«Academia provincial de Belles Arts», que'ns presenta un Pressupost ab dèficit de Ptes. 17,205, com en l'anterior exercici. Aquest Pressupost, malgrat venir favorablement informat per la Comissió de Foment, no l'ha cregut acceptable la d'Hizenda, per rahons qu'es de creure seràn justament estimades pels Srs. Diputats.

Se tracta d'una Academia que, originariament, tingué a son càrrech l'alta inspecció y direcció de l'Escola superior de Belles Arts, resultant, per aquesta sa especial missió, una corporació provincial; però després, a virtut de disposicions legals posteriors, ha quedat sense efecte aquella missió directiva y tutelar. L'antiga Escola superior de Belles Arts, convertida en Escola superior d'Arts, Industries y Belles Arts, ha adquirida personalitat propia; ha desaparegut la tutela que demunt d'ella exercia l'Academia, y aquèsta, de fet, ha deixat d'ésser un organisme provincial. Sòls per consideració a sa historia y per respecte a les tradicions, segueix repartint els premis als alumnes de l'Escola d'Arts, Industries y Belles Arts.

Devant d'aquesta situació legal y de fet, en que's trova l'Academia de Belles Arts, la Comissió d'Hizenda entén que han desaparegut tots els motius que la portaven adscrita als organismes provincials: els legals, perquè'l legislador li ha arreballada la direcció y tutela qu'exercia sobre l'Escola superior de Belles Arts; els de fet, perquè no realisa cap tasca essencial que porti ab sí, per part nostra, l'obligació de pagar tota la seva vida, en forma de pressupost destinat a sostenir una pila de personal que no trevalla per la Diputació.

Heusaquí per què la Comissió d'Hizenda entén que l'esmentada Academia ha passat a ésser una Corporació consultiva, com la de Bones Lletres y la de Ciències y Arts, acreedora, com elles, a una subvenció del Còs provincial. Ab tot, com se vulga que'l trànzit fora dolorós y tal volta oferiria perills per a l'Academia, si's consumava radicalment en un sol any, la Comissió d'Hizenda s'ha limitat, per aquesta vegada, a rebaixar a Ptes. 10,000, aquell Pressupost de Ptes. 17,500, y fa pública y honradament les precedents manifestacions, per a que serveixin d'avís a la propia Corporació acadèmica, y puga, ab temps, prepararse per a subvenir a les necessitats de la seva vida, pensant que la Diputació—qu'estima en lo que valen els seus prestijis y els seus mereixements—pot subvencionarla, com fa ab corporacions anàlogues, però no deu mantenirla totalment, com ho feya en els temps que, per ministeri de la ley, tenia l'alta inspecció y direcció de l'Escola Superior de Belles Arts.

Aquesta Escola—la d'Arts, Industries y Belles Arts—és, sens dubte, una de les més necessitades de que una mà enèrgica, dirigida per un cervell intel·ligent, hi intervinga, disposta a realisar modificacions sanitàses, encara que produheixin queixes y clams de defensa.

Tots els fondos que gasta la Diputació ab l'ensenyança provincial, si aquèsta's dona ab profit, ben invertits estàn; és numerari qual versament exigeig l'acompliment de dévers ineludibles. Però les somes que s'inverteixin, no tant en l'educació d'una nombrosa colonia escolar, com en el sosteniment d'un professorat tradicional, sense grans estímuls de progrés y modernitat—perquè qualsevulga estimable iniciativa dels elements innovadors, queda ofegada per l'ambient sech y rutinari que plana demunt de l'Escola—són diners que, per poguer tenir una aplicació més beneficiosa, deuen ésser especialment fiscalisats.

Cada any se creen en l'Escola noves ensenyances; cada any augmenta'l professorat; cada any creix el dèficit del Pressupost de la mateixa; però, ab tants d'elements y sacrificis, no s'ha pogut lograr encara ni l'arrelament de les ensenyances que l'Escola dona a la nostra classe mitja, ni l'adaptació d'aquèlles a les necessitats dels nostres temps.

Pera que'ls Srs. Diputats puguin ferse càrrech de la veritat que representen les anteriors manifestacions, bastarà que sàpiguen qu'en dita Escola hi han, entre professors, auxiliars y ajudants, 40 mestres; en cambi, l'any passat, les matrícules de pago se calculen, en el Pressupost, en unes 550. Es dir,

que hi hà en l'Escola, després de tants anys de funcionament qu'ha pogut popularisarla, un professor per cada 9 alumnes que paguin matrícula, y aixís no és d'extranyar que'l sosteniment de la mateixa ens dongui un dèficit aclaparador y progressiu: de Ptes. 166,625, l'any passat; de Ptes. 169,425, enguany (*).

Crech que lo dit és suficient pera que's compregui la necessitat urgent de que la Diputació, en bé de son Erari y de la missió educadora que li està confiada, reorganisi, en lo que cab dintre'l límit de ses facultats sobradament migrades, sots bases series y disciplinades, l'Escola Superior d'Arts, Industries y Belles Arts.

Segueix a n'aquesta Escola, la Superior d'Arquitectura,—qu'és, per la seva historia y pels homes de ciencia que d'ella n'han sortit, una de les glories de Catalunya,—ab un dèficit petit, comparat ab el de l'anterior Escola: ab un dèficit de Ptes. 46,560, igual al del any passat.

Y avuy, com l'any darrer, al tractar d'aquesta Escola y de la d'Enginyers, la Comissió d'Hizenda ha d'aixecar altra volta la vèu, pera que se sàpiga que l'Estat segueix lucrant ab l'ensenyança provincial, ab l'ensenyança que no dona, ja que la Diputació la paga; que l'Estat beneficia, sòls ab aqueixes dugues Escoles, més de Ptes. 50,000 cada any: y qu'això es una vergonya per éll, que ho fa, y per nosaltres que ho tolerèm y'n som les víctimes.

En aqueix sentit, no'ns cansarèm de cridar insistentment l'atenció del nostre President y de tots els Srs. Diputats, pera que, oficiosament y corporativament, fem tots plegats lo necessari pera qu'acabi d'un cop aqueix abús inqualificable, del qual ne sofreix tant el patrimoni provincial.

Toca'l torn ara a l'Escola d'Enginyers Industrials y la seva agregada, l'Escola lliure d'Arts y Oficis. Ab un dèficit, la primera, de Ptes. 24,140 (inferior en 4,520 al del Pressupost passat) y ab dèficit de Ptes. 65,700 la segona (superior en Ptes. 1,170 al del any anterior).

Respecte a l'Escola d'Enginyers, la Comissió d'Hizenda ha acceptat, de moment, l'informe de la Comissió de Foment, y ha deixat el Pressupost de l'Escola com aquella Comissió el fixà; però ho ha fet ab recança—hem de confessarho—per entendre que, tal com ha quedat, inclou una flagrant injusticia, que la Diputació té'l dever de reparar.

En la Memoria, que'l Claustre de l'Escola d'Enginyers acompanyà ab son Pressupost, se demana, entre altres coses, l'augment dels sòus dels catedrà-

(*) Es cert que, sobretot en les assignatures d'Arts y Industries, hi assisteixen gratuïtament una pila d'alumnes que, gayrebé, no poden contenir les aules; però això—qu'és un altre defecte de l'ensenyança—no resta força al nostre argument, tret de datos sumministrats per la propia Escola, ni mimva l'apremi d'una reforma, sobretot en la Secció de Belles Arts, ahont hi han classes que, siga per deficiències de l'ensenyança, siga per altres causes, que no és aquest el lloch oportú de determinar, se veuen constantment buydes, donchs ab prou feynes hi assisteixen 8 o 10 alumnes.

tichs, en 1,000 Ptes. anyals, y'ls dels auxiliars, en Ptes. 750. Y aquesta demanda, que ha sigut desestimada per la Comissió de Foment, encara que la d'Hizenda, tranzitoriament, la respecta—pera que no's puga dir qu'invadeix el terreny de la mateixa, entrant a calificar la procedencia de quelcòm que, essent de concepte o de substancia, incumbeix á n'aquella determinar y decidir—entén, repetím, que no deü prosperar en definitiva, si volèm subjectar les nostres resolucions als dictats de la justicia y de l'equitat.

La primera rahó que dona l'Escola, al tractar de justificar l'aument sollicitat, és ja per sí, convincent. L'Escola d'Enginyers de Barcelona—diu—és la més antiga d'Espanya; representa la gènessi de l'ensenyança científich-industrial; y malgrat això—afegeix—els catedràtichs d'aquesta Escola, que tant brillants fruyts ha donat, se troven en un peu d'inferioritat, de desigualtat, respecte als seus companys de les altres dugues Escoles qu'existeixen (Madrid y Bilbao), donchs, els de la primera cobren Ptes. 1,000 de més que'ls de Barcelona, per motiu, o millor, baix pretext de residència, y'ls de la segona disfruten de sòus que varíen entre 5,000 y 7,500 Ptes. Y en aquest sentit, demanen que se'ls iguali, al menys, ab els de Madrid, que són, al fi y al cap, professors d'una Escola de creació molt més moderna que la de Barcelona.

Però, si no fos pròu tan eloqüent argument de fet—que ho és evidentment, sobre tot si's té en compte que'ls catedràtichs de totes les Escoles de Enginyers que sosté l'Estat (mal pagador) lo mateix les de Mines que les d'Agrònoms, percebeixen sòus y dietes que no baixen de 5,000 Ptes.—n'hi hà un altre d'argument, també de fet, que s'imposa.

Un dels professors de l'Escola d'Enginyers, que no cal anomenar, disfruta ja d'aquest plus, d'aquest augment de sòu, d'aqueixes 1,000 Ptes. que'ls seus companys demanen. Presentà, anys enrera, a la Diputació una sollicitut, alegant que donava dugues càtedres: una diària (la de Estereotomia) y altra alterna (la de Construcció y Arquitectura Industrial) y demanant que, per semblant tasca extraordinaria, d'acort ab lo previst en l'article 4^{rt} del R. D. de 18 de septembre de 1900, se li concedís, en concepte de acumulació, una gratificació de Ptes. 1,000. Y la Comissió de Foment accedí llavors a tal pretensió, mitjansant el següent *atendido*: «Atès que l'article 4^{rt} del esmentat R. D. disposa que'l professor numerari o auxiliar a qui, además d'una càtedra *de llissó diària*, se li encomani *una altra* de llissó alterna, disfrutará, en concepte d'acumulació, 1,000 Ptes.; se concedeix, etc., etc.»

Però aquest *atendido*, Srs. Diputats, està basat en un supost inexacte: en que'l esmentat professor, a qui s'encarregà la càtedra de Construcció y Arquitectura Industrial, quan ja desempenyava la d'Estereotomia, donava *dugues càtedres*: una de *llissó diària*, y altra d'alterna; y això es una equivocació lamentable, perque, segons el Reglament de l'Escola d'Enginyers, lo mateix la Estereotomia que la Construcció y Arquitectura Industrial, són *càtedres alternes*, sense que's cambiï aquest concepte pel fet de tenir l'Estereotomia, además, una ensenyança pràctica, car clarament disposa'l R. D. de

23 de septembre de 1904, que les ensenyances pràctiques, complement de les teòriques, exentes d'inscripció de matrícula per dit motiu, *no donen dret a la acumulació*.—Y precisament després, ab aqueix criteri qu'acavèm d'exposar, ha sigut denegat a altres professors l'augment, per acumulació, sollicitat.

Es, per totes aquestes rahons y per tots aquestos antecedents, sobre'ls quals no és precís insistir, que la Comissió d'Hisenda, bo y acatant, al fer els Pressupostos, el criteri senyalat per la de Foment, en quant a l'Escola d'Enginyers, declara que l'estima equivocat, y reclama del Còs provincial la reparació d'aquella situació anòmala en que diuen trovarse molts catedràtics respecte a un dels seus companys, en la forma qu'estimi més procedent y justa.

Abans de passar al estudi d'un altre Pressupost, creu també del cas la Comissió d'Hisenda, fer una observació que li ha suggerit l'estudi detallat del de l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona. Ab arreglo a la R. O. de 24 de septembre de 1904, tot lo que l'Escola recaudi per drets de formació d'expedients—drets que pagaven sòls els alumnes lliures, y que desd'ara satisfaràn inclòs els oficials—dèu destinarse a la compra de material científich, deduïts els gastos per pagament d'impresos y temporers de Secretarí. Es evident, donchs, qu'en el Pressupost de l'Escola deuría figurarhi qualque partida per aquest concepte, com també que'l sobrant de les aludides càrregues y dels gastos, deuría destinarse a «material,» aliviant aixís el dèficit de la Diputació, que consigna partides de certa quantía pera dit concepte.

Malgrat el precepte de la lley preindicat, és lo cert que ni en el Pressupost d'enguany, ni en Pressupostos anteriors qu'hem examinat, se diu rès d'aquell ingrés reglamentari, ni de la seva aplicació; y com aytal omissió és anormal y pot tenir relativa importància econòmica—sobre tot avuy, que'ls drets de formació d'expedient han passat a ésser un impost general pera tots els alumnes—la Comissió d'Hisenda remarca'l fet y suplica que, per qui correspongui, se dirigeixi una comunicació al Sr. President de la nomenada Escola pera que aclareixi aqueix punt fosch dels pressupostos qu'anyalment presenta la mateixa a l'aprovació del Còs provincial.

El Pressupost de l'Escola lliure d'Arts y Oficis—qu'és l'institució d'ensenyança provincial que segueix—ofereix, respecte al anterior exercici, un petit augment en el dèficit: era, l'any passat, de Ptes. 64,530, y és, enguany, de Ptes. 65,700.

Cal, no obstant, dir d'aquesta Escola, utilíssima fonamentalment, que necessita qualque injecció vivificadora de renovellament. Es pròu veure'l programa que publicá, anunciant el curs darrerament començat, pera convènces de que, sense mèrit a les noves ensenyances creades, els dos principals agrupaments d'instrucció obrera, mecànica y química, romanen indènticament com se trobaven al inaugurarse l'Escola en 1873. Trist es dirho, però

avuy podrien encara repetir-se les paraules que'l Dr. Barret escrigué al Ministre, en un informe que porta la data de 15 de juliol de 1905. Els mateixos defectes de rutina, mesquinesa, mal acondicionament, etc., senyalats per l'esmentat professor a la consideració ministerial, subsisteixen avuy. Y això fa urgent el preocuparse, en lo possible, de la reorganissació de l'Escola lliure d'Arts y Oficis, si volèm sostenir una ensenyança que'ls nostres obrers necessiten pera la seva lliberació, y que nosaltres tenim el dever de facilitarshi.

Entrant ara a l'estudi de dit Pressupost, hem de començar dihent, com abans, al parlar del de l'Escola d'Enginyers: la Comissió d'Hizenda ha acceptat, per respecte y consideració, l'informe de la de Foment, però entén qu'inclou una contradicció manifesta que cal subsanar aviat.

Tots vosaltres recordarèu, Srs. Diputats, que, l'any passat, se va crear una càtedra teòrich-pràctica d'Automovilisme, per entendre'l Còs provincial de gran utilitat, lo mateix pera la nostra industria que pera'ls nostres treballadors, la seva implantació. També recordarèu qu'al tractarse del modo de fer efectiva l'ensenyança pràctica, el nostre distingit company, en Ramón Albó, feu oferiments, en nom de l'«Hispano-Suiça,» disposada a facilitar un automòvil pera la càtedra creada per la Diputació. Fins aquí la part bonica; d'aquí en avall, les coses ja no's presenten d'igual color

El catedràtich d'Automovilisme va fer avinent a la Diputació, durant el curs prop passat, la necessitat en que's trobava, pera donar l'ensenyança pràctica anunciada als alumnes matriculats, de que se li entreguessin elements industrials a propòsit; la Comissió provincial, qu'estava en funcions de Diputació, recordà a l'«Hispano-Suiça» l'ofertament fet; vingué, després, una moció en sessió pública... Mes tot va ésser inútil, y la càtedra d'Automovilisme pràctich quedà indotada.

Segurament, devant d'això, l'Escola lliure d'Arts y Oficis proposà, en son darrer Pressupost, una consignació de Ptes. 15,000 pera la compra d'un automòvil, y una de Ptes. 2,000 pera gastos d'engranatge, excursions, etc. Y abdós li han sigut desestimats per la Comissió de Foment.

Comprèn molt bé la Comissió d'Hizenda que aquest gròs gasto de Pessesetes 15,000 podria, tal volta, reduirse considerablement; que la compra del automòvil podria ferse per concurs, y obtenirse tipus força econòmichs; que fóra viable tractar de fer un conveni ab algún dels grans garatges que hi hà a Barcelona, per establir l'esmentada ensenyança pràctica, etc. Lo que no comprèn, en bona llògica, és que's mantingui la càtedra, sense donar una solució qu'asseguri la seva efectivitat. Perque, una de dugues: o l'ensenyança teòrich-pràctica d'Automovilisme, acordada per la Diputació, es considera útil y necessaria, o s'estima supèrflua; si lo primer, cal proveirla de tots els elements indispensables pera'l seu funcionament; si lo segón, s'ha de suprimir la càtedra. Tot, menys sostenir una ensenyança pràctica d'Automovilisme, ab catedràtich y auxiliari tècnich, sense els elements indispensables pera que funcioni, d'acort ab les bases de la seva creació.

D'aquí en avant, el Pressupost d'Instrucció pública ofereix escassa novetat. Se conserva la consignació de l'Escola de Nàutica, ab una petita rebaixa (Ptes. 800); la de la provincial d'Agricultura sense variant; la de «Corte» també ab rebaixa (Ptes. 200) y les subvencions a les Escoles d'Arts y Oficis de Mataró, Tarrassa, Sabadell y Vilanova, igualant a les tres últimes la primera, y augmentant, per lo tant, els gastos ab Ptes. 3,250.

En cambi, com se vulga que queden aixís subvencionades totes les Escoles d'Arts y Oficis (*), se suprimeix l'antiga partida de Ptes. 17,000 que pera subvencions a les Escoles de dita classe, sense especificació, figurava en anteriors Pressupostos.

També's suprimeix la consignació de Ptes. 50,000, concedida per 6 anys, desde 1.er de janer de 1906, a l'Escola Naval de Comerç de Barcelona, per no haver sigut establerta encara, y poguer figurar dita partida en un Pressupost extraordinari, per si, durant el curs de l'any, arriba'l moment de complir l'acort de subvenció, prè en son dia pel Còs provincial. Finalment, se consigna una partida nova, de Ptes. 2,500, pera la càtedra d'Economía Social, de recent creació y treta ja a concurs.

La subvenció de la nostra Universitat subsisteix íntegra, en compliment del conveni aprovat per la Superioritat.

Totes les altres subvencions voluntaries, per ensenyances particulars que no depenen de la Diputació y que tenen consignacions de 1,000 Ptes. o més, s'han rebaixat, seguint el criteri restrictiu d'economía, de pausa y reflexió que'ns hem imposat respecte al observat durant l'any 1907, tal y com vos avençava al començ d'aquesta Memoria: criteri que's fa més necessari en aqueix ram de l'ensenyança, per tenirhi ja compromeses la Diputació, en virtut de modernes iniciatives que deurèm escatir, somes prou respectables. Sòls se fa una excepció, mantenint la partida de Ptes. 1,000 que reb l'Escola de Mestres pera donar ensenyança a 5 noys y 5 noyes pobres y de talent, designats pel Còs provincial, per entendre que, moralment, la Diputació té un compromís contret ab aquells qu'han començada ja la carrera. Però qu'aquesta és una subvenció que's deu suprimir, per lo qual, mantenintla pels que's troven en curs d'estudi, s'ha d'acordar no otorgarla a nous deixebles. Y aixís ho proposa la Comissió d'Hizenda als Srs. Diputats.

Examinant les demés subvencions, totes voluntaries, notarèu que la càtedra d'Astronomía Matemàtica, establerta en la Real Academia de Ciències, passa de Ptes. 1,000 a Ptes. 700; la subvenció als Estudis Universitaris Catalans se redueix, de Ptes. 5,000 a 2,500; de les dugues subvencions, de Ptes. 1,000 cada una, que, pera'l sosteniment d'una càtedra gratuïta d'Àrabe,

(*) La de Manresa que, per omissió involuntaria, no's subvencionava a n'aquest Pressupost, a indicació del mateix President de la Comissió d'Hizenda, a qui's feu notar particularment la falta, sigué objecte d'una adició aclaratoria, concedintli, com a les altres, Ptes. 7,500.

se concedien al Centre Comercial Hispano-Marroquí y al Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria, se'n suprimeix una, la 1.ª, que no ha demanat enguany subvenció; la de la Real Academia de Bones Lletres se rebaixa a Ptes. 1,000, y la del Institut Català de Sorts-muts, a Ptes. 1,500. Se suprimeixen, reservantles en tot cas pera'l Pressupost extraordinari, les Ptes. 5,000 que's destinaven a visites y viatges científichs, y les Ptes. 1,500 pera les Colonies Escolars organitzades per la Societat Econòmica Barcelonessa d'Amichs del País, com també les dugues subvencions de Ptes. 800 y 700, respectivament votades per durant 4 anys, als Ateneus Obrers de Sant Andreu y Gracia, ab destí a obres de construcció del nou edifici, per haver terminat el plaç de la concessió. Se consignen Ptes. 15,000, per estudis de Filologia romànica a Alemanya, y Ptes. 10,000 per estudis superiors, a l'extranger, sobre mètodes y procediments d'ensenyança, atenent als acorts presos per la Diputació, en sos afanys d'alta cultura. Y, finalment, aquella partida de Ptes. 2,500, que figurava en l'anterior Pressupost pera gastos d'Ensenyança Agrícola ambulant, s'augmenta a Ptes. 4,750. Mes aquesta partida y el seu augment requereixen una explicació.

La Comissió de Foment demanava, pera dit servey, 7,500 Ptes., descompostes en la següent forma: Ptes. 1,000 com a subvenció acordada l'any darrer a la Cambra Agrícola del Vallès; Ptes. 4,000, pera la tasca encomenada a la Càtedra «Pere Grau,» y Ptes. 2,500 pera gastos d'Ensenyança Agrícola ambulant. La Comissió d'Hizenda, després d'estudiar, ab tota l'atenció y l'afecte que's mereix, la sollicitud de la de Foment, se cregué en el càs de rebaixar, seguint el criteri iniciat, en 250 Ptes. las 1,000 de subvenció transitoria concedida a la Cambra Agrícola del Vallès, y en el dever, també, de suprimir la derrera consignació de Ptes. 2,500 pera Ensenyança Agrícola ambulant, atenent, precisament, a la resultancia dels acorts anteriorment presos per la Diputació provincial.

En efecte: aquèsta, en 4 de febrer d'enguany, concedí 4,000 Ptes. a la Càtedra «Pere Grau», *pera que's cuidés de tot lo relatiu a l'organissació, direcció y administració de l'Ensenyança Agrícola ambulant*. Consegüentment, creyent interpretar ab tota fidelitat y rectitut el susdit acort, la Comissió d'Hizenda ha entès que la Diputació, en mèrits del mateix, se desposseí y's lliurà de tota iniciativa y de tot altre gasto que'l de Ptes. 4,000, consignades, en quant a la Ensenyança Agrícola ambulant fa referencia. Aquèsta està íntegrament confiada a la Càtedra «Pere Grau»; pera que realisés tot lo convenient a la bona direcció, organissació y administració de la mateixa, votàrem 4,000 Ptes. No tením, donchs, més a fer, ni devèm ampliar el nostre acort. Lo contrari fora duplicar els gastos, presentantlos en forma poch clara, y exposada, per tant, a erros o males interpretacions.

Dit això y afegint que l'article VI del capítol que'ns ocupa (Biblioteques) no ha sofert modificació, y que'l VII (Museus) atenent a les necessitats

d'aquest Pressupost y a la conveniència d'afermarnos en nostre criteri d'economia, l'hem rebaixat de Ptes. 25,000 a Ptes. 15,000, podrèm passar a la Beneficència.

En l'article I del capítol VI, referent al precitat servey (Atencions generals), apareixen algunes rebaixes, que són més nominals que no pàs efectives. Aixís, hem suprimit les Ptes. 100,000 que figuren pera la realització d'obres de reforma de serveys en la Casa provincial de Caritat ;però aquesta supressió, a que'ns obliga'l dever de presentar saldats els gastos ab els ingressos del Pressupost, tem molt la Comissió d'Hizenda que serà ilusoria, ja que, segons informes de la Comissió de Governació, dites obres s'imposen; són, si no en tot, en part, apremiants, y estàn valorades en 300,000 Ptes. Per modo, qu'en definitiva, aqueixa soma tindrem qu'inclòurela en els Pressupostos extraordinaris veniders.

En l'article II (Hospitals) hi apareix un augment: el de Ptes. 100,000, destinades al Hospital Clínich. Aqueixa partida que, després d'extensa discussió, fou aprobada l'any passat, ab càrrech al Pressupost extraordinari, la fem figurar, enguany, al ordinari, atenent les justes indicacions de la Comissió de Governació, qui's fa ressó de lo que pogué veure, sentir y apreciar en la visita a n'aquell Establiment.

Sembla que l'Hospital Clínich se sosté, encara que penosament, mercès a un regíme de gran economia, fruyt, en part, dels descomptes qu'obté en totes les adquisicions, degut al prompte pago. Aquest pagament al comptat, base de son equilibri econòmic, no podria sostenirse, si li fallava al Hospital l'exacte puntualitat d'alguna de les fonts ab que compta. Y com una d'elles, encara que tranzitoria, és la subvenció provincial, clar està que resulta d'alta conveniència, si volèm sostenirla, que siga satisfeta en els termes més profitosos pera'ls beneficiaris, que ho són, en últim terme, els malalts pobres qu'en dit Establiment son auxiliats. Aqueixa consideració ens ha portat a inclòure, en el Pressupost ordinari, les Ptes. 100,000 del Hospital Clínich, qual subvenció estima la Comissió d'Hizenda que deü seguir oferintse ab caràcter voluntari, temporal y tranzitori.

En l'article III, referent al Pressupost de la Casa Provincial de Caritat, hi hà la modificació notada ja en els Ingressos. Aquèstos pujen Ptes. 1.305,006'52 (o siga 79,783 més qu'en l'exercici anterior) y els Gastos, en compensació, han aumentat en la mateixa quantitat.

Lo qu'hem dit del Pressupost de la Casa de Caritat hem de repetirho en sentit invers, o siga senyalant una petita economia, respecte'l de la Casa de Maternitat y Expòsits (articles IV y V). Els gastos, que foren l'any darrer de Ptes. 505,885'65, s'han reduít, enguany, a Ptes. 502,009'65.

També hi hà una petita baixa en el capítol VII, sots l'epigraf de «Correció Pública». La quota-part que, per aquest concepte, deü pagar la Diputació

en 1909, és inferior en 2,000 Ptes. a la que, per els mateixos fins, tingué que satisfer en 1908.

En cambi, en el capítol VIII (Imprevistos) portèm una sensible disminució. Malgrat tots els equilibris fets, les Ptes. 102,214'77, que figuraven per atencions fortuïtes en el Pressupost passat, queden reduïdes, en aquèst, a Ptes. 24,548'68.

Per últim, referintnos al capítol IX (Nous Establiments), és forçós que'ns repetim. Cal dir que, per les rahons exposades, que'ns apremien en la confecció d'uns Pressupostos qu'han d'aparèixer saldats, s'ha tingut que suprimir la partida de Ptes. 125,000 que, per obres de la Casa de Maternitat, figurava en nostre darrer Pressupost, deixant, pera l'extraordinari, la fixació de la consignació que siga necessaria y compatible ab el nostre esforç.

En el capítol X (Carreteres), s'hi consignen alguns augmentos, que, en conjunt, representen Ptes. 6,500. Però hi hà qu'advertir que, realment, els augmentos són justificats, y que fins resulten deficientes, si's té en compte el nombre de camins subastats y'ls qu'estàn a punt de rèbres. Això'ns obliga a deixar, pera'l Pressupost extraordinari, un mínimum de Ptes. 100,000, sens perjudici de les altres Ptes. 250,000 que, segons acort de 28 de juliol de 1908, devèm consignar pera rectificació de camins y carreteres.

Som ja al capítol XII y darrer (Altres gastos). En éll veurèu còm la necessitat, tant com la conveniencia, ens ha portat a retallar aqueixos «Altres gastos» per arribar normalment a la xifra final. Clar qu'aqueixa retallada feix interessos creats, y molesta a persones y entitats respectables y estimades; però la Comissió d'Hizenda, devant del estat numèrich qu'ha tingut a la vista, ha degut, si no ésser radicalment implacable, al menys iniciar, resoluta, el camí de l'economía, pensant, més qu'en les protestes que pugui aixecar sa conducta, en els devers que té d'acomplir. Y no volguent establir diferencies categòriques, gayrebé sempre de difícil depuració—donchs els amors y les predileccions són tan humanes com els odis y les malevolences—ha seguit el criteri d'anar rebaixant prudencialment totes les subvencions o consignacions voluntaries que no ha cregut del càs suprimir y que figuren en aquest capítol ab xifres de 1,000 o més pessetes.

Per Exposicions y Concursos ha rebaxat a la meytat la consignació anterior, deixantla a Ptes. 5,000; per l'Institut d'Estudis Catalans, institució d'alta cultura, que té ja gastades, en el curt temps que porta de vida, 150,000 pessetes (*) hi ha deixat sols Ptes. 10,000, com una saludable advertencia pera que li serveixi de guía en ses futures empreses, que deuràn concordar

(*) En aquesta soma hi van incloses les Ptes. 100,000 que's concediren a dit Institut pera la constitució d'una Biblioteca Nacional Catalana, iniciada ab la compra de la selecta y nodrida llibrería que fou de Don Marià Aguiló.

ab la nostra economia, evitant prudentment desequilibris perillosos; les pesetes 7,500 pera'l Mapa Geològich de la Província, s'han limitat a Ptes. 5,000; a la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amichs del País se li reduheixen a Ptes. 1,500 les 2,250 que disfrutava; el Mapa Agronòmic se subvenciona ab Ptes. 750, y no ab 1,000, com fins avuy. En compliment d'acorts de la Diputació, se consignen dugues partides noves: una de Ptes. 5,000 pera'l monument al mestre Milà y Fontanals, y altra de Ptes. 500 pera la Festa del Arbre; se rebaixen 1,000 Ptes. de les 3,000 que tenia senyalades la Comissió de Foment dels Interessos Agrícols; se suprimeixen d'aquest capítol els donatius pera'ls Voluntaris de les Guerres d'Àfrica y Cuba, en atenció a la naturalesa propiament beneficiaria y a les tristes diferències a que'l seu repartiment dona lloch entre'ls mateixos interessats; y's deixen intactes les altres partides, excepció feta de la corresponent al Còs d'Esquadres de Barcelona, rebaixada en Ptes. 27,508'25 y acreedora a una explicació.

La part més grossa de la rebaixa correspón a l'acceptació, per la Comissió d'Hizenda, del *estat de fet* vigent en la qüestió d'aument de 25 places, acordat per la Diputació en 16 de juny prop-passat. Dita demanda ha sigut, per el moment, denegada per l'Excelentíssim Sr. Capità General de Catalunya, fundantse en que la sollicitud deù resòldrela el Sr. Ministre de la Guerra; y nosaltres, sense enfondir en els fonaments de la negativa, ni en la possibilitat de la seva revocació, l'acceptèm al present, als sols efectes de la confecció dels Pressupostos. Això'ns dona una rebaixa de Ptes. 6,008'25.

El restant de la disminució quantitativa d'aquest capítol—Ptes. 1,500—prové de la rebaixa consignada en la gratificació del Sr. Comandant. A n'aquest, la Diputació, a més de la meytat del sou corresponent a la seva graduació militar, li ha vingut donant una gratificació de Ptes. 4,000. Per manera, que'ls Comandants de Mossos d'Esquadres cobraven del Estat, per la llur situació de reemplaç, Ptes. 2,500, de la Diputació, que'ls hi completava'l sou, Ptes. 2,500 més; y, finalment, de la mateixa Corporació, una gratificació esplèndida de 4,000 Ptes.

La Comissió d'Hizenda ha cregut del càs, donat l'estat econòmic de la Diputació, proposar una rebaixa en la gratificació predita, limitantla a la meytat del sou total, o sigui a Ptes. 2,500. Consultà, al efecte, ab la Comissió de Mossos de la Esquadra, la qual, fentse càrrech perfecte de les rahons que se li donaren, y comprenent qu'aquèst és el moment més oportú pera operar la reforma,—tenint en compte que la vacant de dit Comandant allunya tota idea de desconsideració o de desafecte envers una persona determinada,—acceptà la nostra proposició, que vé encarnada en el Pressupost d'enguany.

Aixís, ab totes les rebaixes que coneixèu, sense gayrebé dotació pera Imprevistos, y reservant pera'l pròxim Pressupost extraordinari una quantitat superior a 1.090,000 Ptes., hem pogut equilibrar, externament, el Pressupost y presentar els Gastos, necessaris y voluntaris, nivellats ab els Ingressos, per la esmentada soma total de Ptes. 6.381,164'10.

CONSIDERACIONS FINALS

No's necessita ésser molt perspicaç, després de conegut el Pressupost, pera comprendre que la nostra situació no és pas molt falaguera. Aqueixa efectiva diferencia de més *d'un milió noranta mil pessetes* entre'ls Ingressos y els Gastos, obligatoris y voluntaris, de la Corporació provincial, és prou eloqüent pera que'ls menys versats en qüestions hizendístiques ho capeixin. Però, pera fixar exactament el nostre poder econòmic actual y fer comparacions ab el passat, relacionant aquèst ab el pervindre, no n'hi hà prou ab coneixe'l Pressupost ordinari de 1909 y les explicacions fins aquí donades. Cal enfondir més.

Totes les nostres esperances estàn, visiblement, en els Pressupostos extraordinaris qu'anyalment formula la Diputació. A n'aquestes fonts extraordinaries de reserva volèm y devèm buydar aquella diferencia de prop de dos milions de pessetes, de que vos he parlat. Conseqüentment, si hem d'arribar a la entranya de la nostra hizenda, hem d'estudiar, valdament sigui ab brevetat, lo qu'és el Pressupost extraordinari, de què's nodreix habitualment, y quines resultin ésser les somes qu'al present poden obtenir-se pera la seva confecció. Heusaquí lo qu'ara anèm a fer ab la més crua sinceritat.

Els Pressupostos extraordinaris de la Diputació provincial s'alimenten dels remanents, dels «arrastres» d'economía qu'han deixat, durant anys y anys, els Pressupostos, un cop feta la llur liquidació. Lo qu'avuy té o posseéix, per aquest concepte, la nostra Corporació, és, donchs, propiament, la herencia dels Pressupostos anteriors: les quantitats consignades, y que després no han degut ferse efectives, més els crèdits acumulats, principalment per atrassos, que's van fent efectius dels diferents Municipis de la provincia.

Aqueixa herencia, quantiosa y sòlida en sa major part, ha permés a la Diputació, sense augmentar el contingent provincial, seguir un camí segur y folgat, donantli, ensemps, una envejable fama en el seu crèdit. Però avuy—precís és consignarho, per dolorós que sigui,—aquella herencia l'hem posada bon xich en dispersió, fins al punt que, de seguir en la ruta empresa durant l'any darrer, la Diputació acabaria ben prompte las reserves, y's veuria en l'alternativa d'augmentar el tipu del Repartiment, o de viure al día, penosament, car perdria tota possibilitat material de confeccionar els Pressupostos extraordinaris, que venen sostenintla ab prosperitat y lluhiment.

Pera que no's puga calificar d'ideal la nostra temença, posèm a conti-

nuació els següents estats, comprensius de la herencia tangible de la Diputació durant els tres anys derrers: 1905, 1906 y 1907.

1905

Sobrant del Pressupost	Ptes. 941,917	
Crèdits a cobrar	Ptes. 4.165,314	} Diferencia en pró.
Obligacions a pagar	» 2.497,081	
TOTAL LÍQUIT A FAVOR DE LA DIPUTACIÓ.	Ptes. 2.608,150	

1906

Sobrant del Pressupost	Ptes. 1.066,108	
Crèdits a cobrar	Ptes. 3.964,395	} Diferencia en pró.
Obligacions a pagar	» 2.178,064	
TOTAL LÍQUIT A FAVOR DE LA DIPUTACIÓ.	Ptes. 2.852,439	

1907

Sobrant del Pressupost	Ptes. 1.485,780	
Crèdits a cobrar	Ptes. 1.850,489	} Diferencia en pró.
Obligacions a pagar	» 1.651,231	
TOTAL LÍQUIT A FAVOR DE LA DIPUTACIÓ.	Ptes. 1.685,038	

D'aquestos estats, reals y exactes, ne resulta: que, mentre entre'ls dos anys 1905-1906 no hi hà, en la herencia de la Diputació, una diferencia notable, en el següent, en el de 1907, hi trovèm una baixa, respecte al anterior, de Ptes. 1.167,401, o sigui: qu'ab sòls un any, hem invertit el 41 per 100 del nostre patrimoni hereditari.

Clar està que no podèm continuar aixís, perque la perseverancia en nostra conducta, el progressiu augment de gastos, ens portaria, com he demostrat, en menys de tres anys, a una situació difícil que, atesa la organització econòmica del Còs provincial y lo limitat de les seves fonts d'ingrés, sòls podria solucionarse reblant el clau contributiu als nostres Municipis, els quals difícilment sostenen ja els vigents impostos y repartiments. Per això, la Comisió d'Hizenda crida seriament l'atenció dels Srs. Diputats, segura de que l'advertencia els arribarà a l'ànima, els hi imposarà serenitat y constituirà, en tots els moments, un frè segur, que retindrà, dintre dels justos límits, tots els llurs nobles desitjos y iniciatives en pró dels ideals d'una superior cultura, incompatible ab l'escassetat de medis materials pera desenrotllarla.

¿De què prové aquesta grossa baixa en la nostra herencia? Ja ho hem dit abans. De que, durant l'any 1907, per atendre y fer pràctichs tots els nostres acorts, se formaren dos Pressupostos extraordinaris, qu'ascendien,

en junt, a 2.051,244'81 ptes. Y aquí hem d'afegir que, donada la naturalesa de les consignacions que figuren en els derrers Pressupostos, o siga els del corrent any 1908, el remanent que la llur liquidació pugui deixar, serà mesquí (no arribarà, potser, a 900,000 pessetes); en termes que, tenint en compte les somes que ja hem deixat pera'l pròxim extraordinari de 1909 y les consignacions que, forçosament, s'hi hauràn d'afegir, per enteniment que tinguèm en la regulació dels gastos, pot assegurar-se desd'ara, que la nostra herencia, enguany, fins canviant radicalment de criteri econòmic, quedarà minvada en 785,000 ptes. més, y, per lo tant, reduída la nostra herencia en un 68 $\frac{1}{2}$ per 100 del patrimoni que se'ns entregà en 1906. Tot lo qual confirma, numèricament, les nostres paraules: si seguím com aquestos dos últims anys, dintre un parell més, deurèm despedirnos dels Pressupostos extraordinaris, y desd'ara podèm començar a doldrens del retraç qu'això significarà en la nostra vida ascensional.

¿Vol dir lo exposat fins aquí que'ns trovèm en un estat econòmic crítich, apurat, ofegador? ¡De cap manera! Afortunadament pera tots, el nostre *avis* és donat a temps. La Diputació de Barcelona conta ab prous mèdis, encara, pera mantenir ben alt el seu nom, els seus prestigis, el seu valiment financier. Obrant serenament, reflexivament, ab un criteri econòmic no migrat, ni raquích, sinó positivista, adequat a la realitat de las nostres forces, que no podèm depassar sense enganyarnos, sostindrèm la reputació guanyada, mentre les lleys de l'Estat ens obliguin a conservar el nostre organisme provincial, fill d'una divisió burocràtica y d'un sentit centralista incompatible ab l'unitat nacional de Catalunya. Ab un xich de bona voluntat, hem de lograrho.

Es, per tots els rahonaments apuntats en aquesta llarga y pesada Memoria, que la Comissió d'Hizenda ha cregut del cas exposarvos, llealment, la situació financiera de la Diputació provincial de Barcelona; és, per rahó de la mateixa, que ha volgut deixar escrita la seva informació; és, atenant als alts interessos provincials, qu'ha iniciat en el Pressupost de 1909 el camí de l'economía, esperant la fortificació del vostre concurs.

Si, malgrat lo dit, creyéu seriós seguir endevant en l'aument de gastos, que no podèm compensar ab nous ingresos, y vos empenyèu en restablir consignacions suprimides, y fins augmentarles, prodigant les subvencions—cosa que no esperèm del vostre patriotisme y amor provat a n'aquesta Corporació—vostra serà la responsabilitat. A nosaltres ens quedarà sempre la íntima satisfacció del dever acomplit.

HE DIT

RP-10-15

22